

Szerkesztőség:

Rimaszombat Koháry-utca 21. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . . 2 korona.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

MEGJELENIK HETENKINT EGYSZER: CSÜTÖRTÖKÖN.Felelős szerkesztő: **Dr. DIENES GYULA.****Kiadó-hivatal:**

Rimaszombat, Pokorági-utca 1. szám a. a könyvnyomdában — Ide intézendők a kiadó hivatali előfizetés, hirdetés, nyilttér és egyéb felszólalások.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 12 fillér.
Többzsöri hirdetésnél árkedezmény.

Nyilttér:

Egy sor 40 fillér.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont“ kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legezélszerűben posta-utalvány útján eszközölhető. — **Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.**

Uri passziók.

(D.) Féltség társadalmi felfogásainknak bizonyára legvadabb koreshajtása: az urhatnáság. Mennyi bajnak volt már ez kutforrása, mennyi szerencsétlenségnek az okozója.

Ma, midőn legnagyobb gondot okoz a kaputos embernek, hogy rangja szerint élhessen: a legtöbb ember vagy legalább is igen sokan, rangján felül költekeznek. Miért teszi ezt? Kényszeríti őket erre valaki? Teszik csupán azért, hogy a velük egyvívásu embertársaiktól vissza ne maradjanak, hogy a náluknál sokkal tehetősebbeket legalább is utóljérjék. S kényszeríti őket a hiúság.

Mai középosztályunkban édeskevé a jómódu ember. Igazán tehető meg csak elvétve akad. Legtöbbször nagyon is korlátozott anyagi viszonyok közt vergődnek. Iparunk, kereskedelmünk a legtöbb esetben nem jövedelmez annyit, hogy bővítés megélhetést biztosítanának. Hivatalnokaink, tisztviselőinknek állandóan felszínre tartott panaszaik, hogy fizetésük a megélhetésre sem elegendő, nem tudnak elnémulni.

Gazdaközönségünk egyik esztendőről a másikra biztatja önmagát s aratástól-aratásig várja lesve: lesz e egy esztendőre való termés! Megelégszik, hogy máról holnapra megélhet; megnyugszik, ha betakaríthat egy esztendőre való.

S mégis, ha kutató szemekkel tekintünk körül, nem csekély aggodással tapasztalhatjuk azt, hogy nemhogy fogyna, de napról-napra szaporodik azok száma, a kiket sem a roszt termés, sem az ipar hanyatlása, sem a kereskedelem tengése, sem a legegyszerűbb megélhetést biztosító jövedelemmel szemben jelentkező társadalmi kötelezettségek nem képesek letéríteni arról az útról, hova költekező hajlamai, uri passziói vezették!

De hát mit is szólna a világ! Hiszen az ur pokolba is ur s a ki megszokta a pénzt fényűzésre, uri passziók kielégítésére fordítani, az csak nem bujhat egyszerre vissza a csendes családi tűzhely négy fala közé? Nem is hagyja magát!

Szerez hozzá pénzt, a hogyan lehet!

Először csak kisebb adósságok révén sikerül a háztartás meghibbant mérlegét egyensúlyba hozni. Nem is igen vesszük észre, hogy nyomasz-

toak volnának ezek az adósságok és aztán azt a néhány száz korona adósságot könnyen megfogjuk fizethetni. De a kiadások egyre szaporodnak és a hiány, ha kezdetben csekély volt is, folyton növekszik; fedezhetésére csak újabb kölcsönök felvétele által gondolhatunk. Ha nincs elég jövedelem, fokozni kell azt minden utómódon — ez a mai kor felfogása. Hogy van az ügynek más oldala is, kinek volna bátorsága erre figyelemmel lenni? Kinek volna annyi ereje, hogy kiadásait csökkentse, dacára az általános fitogtató urhatnáságnak? Ki maradhatna el onnan, a hol az „egész intelligencia“ együtt van, ki engedhetné meg, hogy felesége ruhája az összes hölgyek szűrő kritikájának legyen tárgya, hogy szégyenszemre kellene hallani azokat a megjegyzéseket, hogy ime ez az ur olyan „smuczig“.

Megfőkezhetlenül ragad magával az ár, melylyel ellenkező irányban uszni még meglehetősen akaraterővel is alig lehetséges. Sokszor; és ez a legsajnosabb jelenség mai társadalmi viszonyaink között, — az érdek az, mely indokolatlan költekezésre ösztönöz. A ki a társaságtól huzódik, a társadalomban nem játszhat szerepet, erre pedig jövője és előmenetele érdekében szüksége van.

Ha azután a kölcsönforrások megapadnak, a kiadásokat hirtelen és feltűnően gyorsan csökkenteni nem lehet. A „rang“ parancsolólag követel és a maró kinokat szenvedő családapa még csak golyót sem röppíthet agyába, mert ki fog akkor gondoskodni adósságokkal megterhelt családjáról? Van a kibontakozásnak egy módja, csak meg kell fizetni az árát, maga a díj meg kicsi is; könnyen megszereshető. A becsület árán változás áll be a pénzügyviszonyokban. Az idegen tulajdon révén, a költekező életmód tovább folyik, csakhogy a világ meg ne szóljon. Tart ez pedig addig, míg ki nem derül a turpisság és vagy ő vagy az egész család meg nem szégyenítettik.

Alig van nap, hogy itt sikkasztóról, ott hamisításról, amott a legszemérszédettebb raffineriával véghezvitt csalásról ne olvassunk. Ugyszólván mindennapi dolgok ezek s mégsem térhetünk felette napirendre anélkül, hogy saját lelkiismeretünk meg ne szólaljon. Mert a főbűnös

ugyan a sikkasztó, a hamisító, a csaló, de a társadalom sem ment minden vád alól. Mert nem okai vagyunk-e valamennyien, hogy önmagunktól és másoktól — egy képzeltrémtől: a megszállástól ijedezve — többet követelünk, mint a mennyit becsületes munka révén megszerezni lehet.

Addig, míg a társadalom felfogásában gyökeres változás nem áll be: semmi jót nem várhatunk.

A társadalomnak kell tehát lerázni magát azokat az uri passziókat, melyre pénz nem telik, kell hogy birjon mindenki annyi erkölcsi erővel és bátorsággal, hogy a külsőségekből alakult világitéttel szembeállhasson. Meg kell tanulnunk, többre becsülni a takarékos embert mint az úri passziózót.

Nagyroczei levél.

— 1902. április 20. —

Városunk 19-én képviselőtestületi közgyűlést tartott. A tárgysorozat két legérdekesebb pontja volt a fürdőügy és a lakásviszonyok miatt beadott indítvány tárgyalása.

A nagyroczei fürdő részvénytársasága — sajnos, nem alakult meg. Nem alakulhatott meg a miatt a végtelen konzervatív felfogás miatt és végtelen közöny miatt, melylyel egyesek fogadnak minden életrevaló eszmét. Sőt azt a tanúságot merítettem a mai közgyűlés hangulatából is, hogy Nagy-Rőczén nem is fog soha semmiféle új eszme testet ölteni; s a város évtizedekkel sem fog egy lépést sem előre haladni, sőt ellenkezőleg napról-napra mindjobban visszamarad, mert Nagy-Rőcze polgárainak jelszava mindenben: „ha apáinknak jó volt s nekünk jó, ne kívánjanak többet, különbet fiaink se.“ Ez az oka aztán, hogy itt semmi sem sikerül; ez az oka, hogy a meddő küzdelemben egyesek belefáradnak s a francia közmondást „laisser-passer“ követve, a küzdelemtől visszavonulnak. Szegény jó Orczy Lőrincz költőnk ha élne, mily jól érezné magát Nagy-Rőczén!

A kellő számú részvényes hiányában az alapítók a részvénytársaság eszméjéről lemondtak s ezt jelentették be a közgyűlésnek. A képviselőtestület pedig bizottságot küldött ki, hogy a már hirdettet pályázatra esetleg jelentkezkező és megbízható vállalkozóval hosszú bérletet kössön.

A másik érdekes tárgy volt alulírottak indítványa a lakásviszonyok miatt. — Családos ember ne jöjjön lakni Rőczére. Lakást itt nem kap. A kik már évek óta letelepültek, azok is panaszkodnak, nyomorognak a szűk, ronda nedves lakásban. Arra vonatkozott tehát indítványom, hogy a város gondoskodjék lakásokról, építtessen

dolata e tör volt. Övébe nyult a tör után. Az idegen szívébe fogja mártani villogó pengéjét s hogy bosszúja teljes legyen, még Dhelilt is megöli, hogy a kit oly igazán és kimondhatatlanul szeretett, a másé ne lehessen többé, ha az övé nem akar lenni. És azután — egy-két csepp méreg a szerencsétlen, boldogtalan herczegnek is meghozza a lassu, csendes, édes halált.

Djalma dühtől remegve lépett a pár elé, de nem bántotta az idegent, mert a leány, ki karján csüngött, nem Dhelil volt, hanem ennek testvére Naára. Az idegen pedig Naára jegyese, a most érkezett Narbada-menti Királyfi. Zavartan üdvözölte Djalma Naarát, kinek szeme a csillogó tör pengéjén megakadt.

A következő pillanatban megjelent Dhelil a karsu lilium-szál és örömmel futott a zavartan merengő Djalma keblére.

Mint mikor két hullám egymásba omlik és elválaszthatatlanul egyesül, úgy borult Dhelil a Djalma keblére. Kebel a keblen, ajk az ajkon. Djalma elejti a tört, csörrenését Dhelil is meghallja.

— Djalma, édes szívem — kérdi Dhelil — minek e gyilkos kezében, mikor engem ölelsz.

— Óh bocsáss meg, hogy kételkedni mertem szerelmedben, felelé Djalma és egy csókkal egy hosszú édes csókkal szívének egész hevét Dhelil ajkára leheli.

... És én soká néztem, a mint a nap ragyogó sugarai az egymásba olvadt szerelmeseket arany fénynyel bevonták és soká hallgattam a fák lombjai között suhanó szellőt, mely csendesen sutogott az örök szerelemről, az örök boldogságról.

Álom volt, gyönyörű álom. Nem tudok megválni e képtől.

Djalma.

Irta: ILLÉS ILONA.

Álom volt. Édes álom. Nem tudok megválni a képtől.

Ragyogó, tündérszépességű kertben voltam, melyet még képzeletem sem varázsolt soha elém. Gyönyörű platánok és vadgesztenyék szegélyezték a szépen rendezett utakat. A csoportokban mesebeli virágok illatoztak. Gazdag szinompájuk és kábító illatuk mámorítólag hatott idegeimre.

A kert tündér-szépességét fokozták a virágok szirmain tündöklő harmateppek, melyek a napfényben mind egy-egy gyémánthoz hasonlítottak.

Az út kanyarulatánál, hol az exotikus növények guirlandot képeznek, egy szép ifju lép elő.

Gyönyörű, hullámos fekete haj fedí formás fejét. Mély tűzű, sötét szemeit a lábai előtt elterülő virágokra szegzi. Magas, karsu termetén festői redőkben hull alá a ruha, a hindukat jellemző fehér öltözet, mert ő is azokhoz tartozott, még pedig herczeg vala és Djalmanak hívták. Djalma a szerelmes herczeg.

— A szerelem édes örömeivel szívében várakozik szépséges szép arájára Dhelilre, ki szebb s üdébb harmatos virágnál, karsu mint egy lilium-szál és édes ajka felér a virágok mézével.

És ime Dhelil jön. De — óh káprázat, rossz álom, karöltve jön egy idegen ifjuval. Szorosan egymáshoz simulva közelednek.

Djalmanak büszke homlokán hideg veríték gyöngyözött, szívében éles fájdalom nyilalt, tagjaiban az erő megremegett.

A hinduknál szokás az övben tört viselni, melyben egy üveges is van, a legerősebb méreggel megtöltve.

Djalmanak — a szenvedélyes herczegnek első gon-

TÁRCZA.

Vágyom a tavaszra . . .

Vágyom a tavaszra, vágyom a mezőt
Illatozva látni, s fent a bérzetetöt
Levelkoszorusan, mikor a madár
Enekelve repdes, lombról-lombra száll.

Vágyom a melegre, fényre; csüggeteg
Lelkem a borongás félve szállja meg.
Mi fehér havával mindent eltemet:
Hő fergetegével félem a telet.

Olyan szép az a zölderdős hegyorom,
Oly kietlen, oly zord hogyha pusztá, rom.
Romja önmagának; — oly szép ha tele
Dallal — olyan gázsos omló levele.

Oly szép a mező ha zöldel, ha virul.
Rózsá szirma hajnalesókjára pirul.
Hajnalesókra ébred: fű, fa, lomb, virág,
Illatárba fürdik az egész világ.

Minek is az árny, az enyészet, — minek?!
Minek a leringó sárga levelek?!
Minek is lesz kóró az a koszoru,
Erdő, mező sápadt, néma, szomorú?!
Százszáznyi kérdés, százszáznyi: mért,
Hulló lomb- s virágért, elnémult dalért.
Örök, oldhatatlan, lomb, virág virul,
Zöldel egyre, s egyre hervad és lehull.

Vágyom a tavaszra, fényre; mig bohó
Szívem: hisz, remél, vár; óh be — óh be jó!
Hogy van fény az árnyra; kételyt győzni: hit.
Hogy van miben bizni; van remélni mit.

Borsody Béla.

vagy alakítsasson át más épületeket lakásokká, mert a város érdeke, hogy az itt levő hivatalokat itt tartsa s a hivatalnokok állandó letelepülését elősegítse. Az indítvány tárgyalása elég magas hullámokat kavart fel. Ismét a konzervativizmus, ismét a közöny lépett fel. — Miért építeni, kinek a lakás? Ha a város első embere, a polgármester meg tud élni két szobás lakásban, melybe a konyhából van a bejáró, akkor miért akar egy tanító 3—4 szobás lakást!? Ne legyenek olyan nagy igényei, elégedjék meg egyszerűbb lakással. . . Ezek s hasonló érvek hangzottak el. Ha a lakáshiány miatt az állami hivatalokat elteszik Rőczéről „akkor majd lesz üres lakás” vája közbe egyik képviselő tag. — Akkor lesz, s akkor Rőcze kimult. Az agónia máris beköszöntött. A nép rohamosan megy Amerikába. Az iparos panaszokodik, nem tud megélni. A kamatláb magas, a kölcsönt igen meg kell fizetni. A nép a földművelésből nem él meg. A mestyán (városi polgár) lenézi az ottkundeszt (idegen jövevényt), ennek minden fellépésében azt véli látni, hogy az ősi törzsvagyont akarja kikezdeni barbár kézzel. Ezt pedig engedni nem szabad. Pusztuljon minden, csak az apáink vagyona maradjon érintetlenül unokáinkra. Minek nekünk csatornázás, apáink híret sem hallották; mire a kövezés, a ki félti a topánkáját, huzzon eszimat; hát a fagygyu gyertya nem jó volt-e a világításra? . . A kinek mindez nem tetszik, elmehet. A ki pedig ezekért akar küzdeni, az hiába való munkát végez, az ellensége a városnak.

Hol a hiba? — A város vénei, gazdagabb emberei konzervatív felfogásuak, közönyösek az előrehaladás iránt. Azt hiszik, hogy a „polgári kasszát” akarják bántani, ehhez pedig gőresösen ragaszkodnak, mert kamatából az övék az orozslánrészt. E tőke kamatainak felhasználása szerintem elég helytelen. Fizetik belőle a föld- és házadót, de a szegény népek, az iparosnak nem fizetik a keresetadóját; pedig talán ez az elem inkább rászorul a segítségre, mint a ki föld- és házbirtokos.

Azt hiszik, hogy a polgári vagyon elpusztul, ha a várost emelő és jövedelmező intézményekbe, iparvállalatokba fektetik. A mestyán azt hiszi, hogy az ottkundeszt az ő megrontója. A polgárság nem látja be, hogy nem a polgári kassza teszi Nagy-Rőczét várossá s nem a polgári kasszából él meg, hanem megél a hivatalnok és hivatalnokoknak itt elköltött pénzéből, mely mintegy 100000 koronára tehető évenként, s várossá teszik Nagy-Rőczét az állami intézmények: a kir. járásbíró, a telekkönyv, az adóhivatal, a kereskedelmi iskola. — Gondolják el, hogy mi lenne Nagy-Rőczéből ezek nélkül? S a legsajnosabb az, hogy ez be is következhetik, mert ha folyton csak ellenszenvvel találkoznak, ha a hivatalnoknak a letelepülése, megélhetése lehetetlenné van téve, akkor nem nagy megerőtetésbe kerül a központot odatenni, a hol megvannak a szükséges feltételek.

Mindezekkel azonban nem mondom azt, hogy a város semmit sem tett. Tett, igen sokat tett és áldozott, ezt el kell ismerni. De gondosabban és takarékosabban tehetett volna. Előrelátóan cselekedhetné ma. Többet tehet, többet kell, hogy tegyen a polgárság a város lakói érdekében. Adjon, nyújtson keresetforrást önmagának a népek, mert a nép, a polgárok alkotják a várost. A város, mint erkölcsi testület azért áll fenn, hogy az egyeket védje, támogassa. Ne engedje a népet Amerikába. Pártolja, vonzza, csábítsa ide a vállalkozókat. Adjon telket, kedvezményeket az esetleg épülő iparvállalatoknak; s ha nem jelentkeznek, keresse, hívja a vállalkozókat, a kik kenyeret nyújtanának a népek. Minden tőle telhető kedvezményt ajánljon fel annak, a ki építeni akar. Ez a város érdeke, ily irányba működni kötelessége.

Indítványomat a közgyűlés különben egy bizottságnak adta, mely 30 nap múlva köteles jelentést tenni.

Makfalvy Ferencz.

Kivándorlási kongresszus.

Köztudomású dolog, hogy az „OMGE.” a kivándorlással kapcsolatos gazdasági és társadalmi kérdések megvitatása céljából országgrézi kongresszusokat rendez és pedig a székelőföldön, a felvidéken, (Miskolcz központtal) a dunántúl és a délvidéken. E kongresszusok eredményét képező munkálatokat a pozsonyi országos gazdasági kongresszus elé terjeszti, hogy ott az egész ország közvéleménye állást foglaljon az országgrézsek által hangoztatott kívánalmak mellett. Kívánatos lévén, hogy az érdeklét országgrézsek egész társadalma ne csak érdeklődéssel kísérelje a mozgalmat, hanem annak támogatásában cselekvő részt is vegyen, e miatt felhívjuk közönségünket, hogy e nemes akciózt kellőleg támogassa, s iránta melegen érdeklődjék. Mert csak erőteljes pártolás és közvélemény megnyilatkozása nyújthat reményt arra, hogy a kongresszus kívánt eredménye mielőbb bekövetkezzék.

A rendező bizottság, mely az „OMGE.” kivándorlási bizottságának tagjain kívül a vidéki testületek kiküldöttjeiből áll, április hó 6-án délelőtt 10 órakor tartotta alakuló ülését Budapesten a „Köztelek” tanácstermében. Erre meghívta az „OMGE.” az összes felvidéki vármegyék fő- és alispánjait is.

A kongresszus tervezete.

1. A kongresszus célja: A felvidéki kivándorlással kapcsolatos gazdasági és társadalmi bajok széleskörű megvitatása és az orvoslás módjainak kijelölése. — A felvidéki kongresszust rendezi a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetsége, együttesen a Borsodmezei Gazdasági Egyesülettel és a felvidéki gazdasági egyesületek, (Abauj-Torna, Bars-, Bereg-, Gömör-Kishont-, Heves-, Hont-, Liptó-, Marmaros-, Nógrád-, Nyitra-, Sáros-, Szabolcs-, Szatmár-, Szepes-, Trencsén-, Turóc-, Ugocea-, Ung- és Zemplénvármegyeyi Gazdasági Egyesületek, Zólyomvármegyeyi Erdészeti Egyesület) és a Felvidéki Magyar Közművelődési Egylet közreműködésével.

2. A kongresszus ideje és helye: 1902. évi május hó 31. és június 1. napja. Miskolcz.

3. A kongresszus iroda székhelye: Budapest, IX. Üllői-ut 25., Köztelek. Az iroda az OMGE. kivándorlási bizottságának felügyelete s a bizottság elnökének vezetésében áll.

4. A kongresszus tagjai: a) képviselő tagok: a rendező és közreműködő testületek kiküldöttjei Minden közreműködő testület elnökén kívül 2—2 taggal képviselteti magát. — b) tag lehet mindaz, a ki a kongresszusi

irodánál felvételre jelentkeznek és a 4 korona tagsági díját lefizeti. A tagsági díjak a kongresszusi kiadványok költségeinek részbeni fedezetére szolgálnak.

A tagok joga. A kongresszuson részt vehet mindenki. Tanácskozási és szavazati joga azonban csak az igazolvánnyal ellátott tagoknak van. A tagok a kongresszus kiadványait ingyen kapják meg.

5. A kongresszus előadói. Az előadókat a résztvevő testületek kijelölése alapján vagy az önként jelentkezőkből az OMGE. kivándorlási bizottsága választja meg. Az előadók határozati javaslatokat előzetes megvitatás céljából az iroda útján a rendező-bizottság elé terjesztik. A határozati javaslatok kinyomatva, a kongresszus előtt a tagoknak megküldendők.

6. Helyi bizottság. A rendező bizottság helyi bizottságot alakít Miskolczon, mely a kongresszus előkészítésével járó feladatokat végzi.

7. A kongresszus tárgyai. a) Elnökség és tisztviselők megválasztása. b) A szervezkedés után első tárgya a kongresszus plénuma előtt tartandó előadás, mely a felvidéki kivándorlás multját, mérveit és következményeit ismerteti. Az előadás nyomán a kivándorlást előidéző okok határozati javaslat alakjában állapítatnak meg. A felvidéki kivándorlás okait megállapító előadói javaslat-tervezet a következő: A felvidéki kivándorlás természetes oka a szegénység és foglalkozáshiány. Ezek okai. a) A hátramaradt mezőgazdasági és ipari kultúra. b) A rossz értékesítési viszonyok. c) A rossz hitelviszonyok. Úzsora, koresmahitel. d) Áránytalan közmegterhelés. e) A községek rossz gazdálkodása. f) A birtokjogi viszonyok rendezetlensége. g) A földbirtok szétforgácsolódása. h) Az iszákosság. i) A tudatlanság. — A felvidéki kivándorlás mesterséges okai: a) A galicziai bevándorlás. b) A kivándorlási ügynökök káros működése. c) az okok eként megállapítván, a kongresszus a bajok orvoslásának módjaival foglalkozik. Ez érdekből határozati javaslatok nyújtatnak be az alább megjelölendő kérdésekben.

I. Östermelés. 1. Mezőgazdaság. Az állattenyésztés fejlesztése, kapcsolatban a havasi legelők jobb kihasználásával. Tejgazdaságok létesítése. Juhtenyésztés. Sajt- és turókészítés fejlesztése. Baromfitenyésztés és tojás értékesítő szövetkezetek. Gyümölcstermelés. Talajmivelés. 2. Szőlők felújítása. Borértékesítés. Pinczeszövetkezetek. 3. Erdészet. A legelőerdők és a legeltetés céljaira felhasználható erdészeti területek kérdése. Védőerdők új kijelölése. Kópár területek befásítása. 4. Bányászat. Új bányatörvény alkotása.

II. Ipar, értékesítés és közlekedés. 1. Iparágak fejlesztésére irányuló javaslatok. (Faipar, agyag- és kőfejtőipar; laponad-ipar; vesszőfonás, fonó- és szövőipar. Szeszipar.) 2. Fogyasztási és értékesítési szövetkezetek. 3. Turisztikai és fürdői élet fellendítése.

III. Birtokpolitika, adó- és hitelügy. 1. A központosítási megerősítése. 2. A birtok szétforgácsolódása és örökösödési törvényeink. Birtokminimum. Homestead. Telepítés. 3. Tagosított gyors és olcsó kereszttulvittele. Telekkönyvek helyesbítése. Végrehajtási eljárásról szóló törvény módosítása. 4. Községi gazdálkodás rendezése: pótadók korlátozása. Fogyasztási adók csökkentése. 5. Magas kamatu adók konvertálása. Hitelszövetkezetek fejlesztése. Takarékpénztárak reformja. Úzsoratörvény szigorítása. Koresmahitel és váltóképesesség korlátozása.

IV. Közművelődés és munkásügy. 1. Elemi oktatás ügye. Gazdasági ismétlő iskolák, Vándortanárok. Gazdakörök szervezése. 2. Nők foglalkoztatása. 3. Mértékletes egyletek. Népkönyvtárak. Papok és tanítók jutalmazása. 4. Munkásokvetítés.

V. Ki- és bevándorlás. 1. Galicziai bevándorlási mozgalom korlátozása. Letelepülés és honosság ügye. 2. A kivándorlási ügy törvényes rendezésénél felmerülő kívánalmak. (Ügynökök megrendszabályozása. Kivándorlók pénze. Kivándorlási engedély feltételeinek szigorítása.)

Színház.

Az elmúlt színházi hétről a következőkben számolunk el:

A színházlátogató közönség száma növekedett, az érdeklődés a színház újdonságai iránt emelkedett. Színre került három újdonság. Mint halljuk a színtársulat már a napokban — állítólag e héten — eltávozik körükből.

Április 16-án félhelyárral másodsor adták „Katalint.” E darabban Képes Laura (Katalin), Hollós Rózi (Duplessis) és Berczik Mariska (Anicza) tűntek ki úgy énekükkel, mint ügyes játékkal.

Április 17-én Benegnin és Bilhaud 3 felvonásos bohóza „A szívem” került a közönség elé, mely szép számmal jelent meg a néző-tér padjain. Jól alakították meg szerepüket az összes szereplők. Vágó István Montureux a szenvedélyes régiség-gyűjtő és ügyetlen férj szerepét szokott kitűnőségével játszotta. Szabadhegyi Aladár Griselles alakját személyesítette meg nagy igyekezettel, de nem teljes sikerrel, mert alakját túlzottan ügyetlennek és tulneveltségű színben tüntette fel. A vígjátékokban és bohózatokban Szabadhegyi minden szerepét a Bukies mintájára alakítja; néha igazán kevés eleganciával és minden galléros mozgás nélkül. Kellér Gyula (Gaston chatedin) remekül idegeskedett. Kaposy Juliska (Heléne) bájos volt.

Április 18-án félhelyárú zónaelőadás volt szép számu közönség jelenlétében. Színre került másodsorú előadásban „Kurucz Feja Dávid” összhangzatos ügyes játékkal.

Április 19-én operette újdonságban volt részünk. Színre került Bisson és Planquette „Teréz kapitánya”. Kitűnt énekével és sikeres játékkal Képes Laura. Közönség szép számmal volt.

Április 20-án (vasárnap) 2 előadás volt. Délután 3 órakor félhelyárral gyermekelőadás „Csipke Rózsika vagy az ártatlanság diadala”. Tündér rege, írta Benkő Kálmán. Az előadás a város kicsinyeinek kellemes délutánt okozott. Este rendes helyárral Rátkay 3 felvonásos színműve „Felhó Klári” került színre. Kitűntek játékkal Képes Laura (Klári) és Csolnakossy (Fátyol F.)

Április 21-én zónaelőadásban ment Herczeg Ferencz „Ocskay Brigadéros”-sa. Dícséret illeti az igazgatót a szép diszlektékért és festői ruhákért. A zsufolóság megtelt nézőtérrel előkelő közönség nézte a remek történeti színművet. A játzókat kékszor lelkesen megtap-

solták. Szabadhegyi Aladár hatásos játékkal ügyesen interpretálta az író intenczióit. Ocskay alakját vonzóan és szépen mutatta be. Erőteljes hangjával és hősies pózjaival meghódított mindenkit Sok taptost aratott. Rendkívüli kedvességével és bájoságával hódított Kaposy Juliska, ki Tisza Ilona szerepét viselte. Szép volt az ünnepi ruhában, melyet szerintünk „nem hiába vett fel”, mert ha Rákóczyt nem is, de a közönséget egészen meghódíthatta, különösen az első padok ifjabb részét, mely lelkesen tapsolt a szép művésznőnek. Kiváltak Vágó István (Pyber), Liptay Lajos (Szörényi), Csolnakossy (Taries), kit nyílt színen is megtapsoltak lelkes szavallatért.

A kurucz dalokat Csolnakossy és Nádpataky énekelték. A színpalak között a cigány (?) hamisan húzta az elejét, később belemelegedett. A tárogató is gyakran bicsaklott, de nem annyira, mint az udvari kamarás ur, ki szerepét ugyancsak rosszul tanulta be, vagy talán szerelmes a sűgőba, hogy folyton keresgélte a szemével.

Április 22-én nem volt előadás. Színészeink pihenőnapot tartottak, hogy előkészülhessenek a „Vörös Talár”-ra, melyben Kaffkáné Hegyessy Mari, a budapesti nemzeti színház művésznője közreműködése mellett fognak előadni. Erről azonban csak a jövő számban számolhatunk be.

Nyilatkozat.

A közigazgatási bizottság e havi tanácskozásában gyengékedésem miatt részt nem vehettem, az ott történetekről csak a „Gömör-Kishont” legutóbbi számából értesültem. Kötelességemnek tartom kinyilatkoztatni, hogy azon határozathoz, mely megyénk főispánjára vonatkozólag a bizottságban egyhangulag hozott, teljes meggyőződésemből csatlakozom.

Uzapanyit, 1902. április 19-én.

Bornemisza István,
a közigazgatási bizottság tagja.

Hirek és vegyesek.

Lelkészeiktatás Rozsnyón. Az eddig Berzétéhez csatolt rozsnyói református egyház önállóvá lévén, papjaul Réz László homonnai lelkeszt választotta, a ki folyó hó 20-án vasárnap tartotta meg ünnepléses beköszöntő beszédét. Isteni tisztelet végeztével bankett volt, a hol a többi felekezetek lelkeszei is megjelentek. Az új lelkipásztor úgy egyházi szónoklatával, mint pohárköszöntőivel nagy hatást keltett. Nyugodt, mérsékelt kijelentései általában rokonszenves fogadtatásra találtak, mert a felekezetek közti békés egyetértésnek voltak hirdetői.

Kinevezések. A m. kir. vallás- és közoktatási miniszter kinevezte a nagyrőcezi állami polgári iskola gondnokságába elnöké: Mihalik Dezsőt, rendes tagokká: Beliczky Gusztávot, Reusz Lajost, Stefancsik Károlyt, Prékopa Károlyt, dr. Posevitz Albertet, dr. Vicsit Károlyt és Szuhay Zsigmondot, a dobsinai állami polgári iskolához pedig rendes taggá: Halasi Jenőt.

K. Hegyessy Mari vendégszereplése. A nemzeti színház művésznője: Hegyessy Mari, Kaffka K. miniszteri tanácsos szeretetreméltó neje, ki bámulatos művészetével a fővárosban és a vidékeken egykép gyarapítja babérait, f. hó 23-án városunkba érkezett három előadásra való vendégszereplés céljából. Az országos hírű kiváló művésznő már egyizben vendégszerepelt itt s egy csapásra meghódította közönségünket, mely a nagy művésznő igazi tisztelői közé sorakozott. A nagy művésznő f. hó 23-án délben érkezett Jánosiba, a hol Bényey István nyug. színészegyesületi igazgató családjánál ebédelt, s itt fogadta délután a vármegye és város előkelőségeinek soktagu küldöttségét, az első részéről Hamaliár Lajos és a város részéről dr. Kovács László polgármester üdvözölték a művésznőt, ki szívélyes szavakban köszönte meg a szép ovációt. A művésznőt azután hosszú kocsisorban kísérték be Rimaszombatba, a hol a nagyközönség tüntető éljenzéssel fogadta. Első este, tegnap szerdán a „Vörös Talár”-ban lépett fel a művésznő, kinek ünnepltetése rendkívül meleg és szívélyes volt. „A viszontlátás öröme — őszinte tisztelői” e felirattal ellátott gyönyörű csokrot kapott a művésznő, ki elragadó játékkal valósággal lázba hozta a szépszámu diszes közönséget. Ma Stuart Máriaiban, holnap „Denise” színműbeu lép fel. Az érdeklődés általános.

Házasság. Dr. Veres Samu, egyesült prot. főgimnáziumunk kiváló tanára, lapunk aranytollu munkatársa és volt szerkesztője tegnap vezette oltárhoz özv. Mészáros Kálmánne kedves leányát Jolánt, a rimaszombati polg. leányiskola szép képzettségű és általános tisztelt tanítónőjét. A polgári kötést dr. Kovács László polgármester, az egyházi szertartást pedig Czinke István ev. ref. lelkes vezette. Tanuk voltak: Baksay István kir. tan. nyug. főgymn. tanár és Lukács Géza vármegyei főjegyző. Szívvel kívánunk hoszsan tartó boldogságot az új párnak!

Eljegyzés. Lozinák Katókat, Schönk Ödön feledi postamester bájos nevelt leányát eljegyezte Bistey Rezső feledi vasuti pénztáros. Gratulálunk!

Kulturális adományok. A krasznahorkai uradalomnak jótékonyaságáért és áldozatkészségeért országosan áldott főura, ismét több és több adományt és alapítványt küldött szét vármegyénkben egyházi és népoktatási célokra. Ezek az adományok mindenütt egyformán nagy és fontos nemzeti és közművelődési érdekek megerősítésére szolgálnak ugyan, de értékük csak fokozódik és kétszeres eredménnyel és batással van akkor, ha szétosztásuk az általános kulturális törekvések keretébe bizonyos tervszerűséggel vannak beleillesztve. Ezt a tervszerű gondosságot lehet tapasztalni az utóbbi időben, mióta a nemes grófi pár böles elhatározásainak végrehajtásával Sulyovszky István jószágkormányzó van megbízva, a ki maga is nemcsak hogy finom érzékkel bír a magyar nemzeti népoktatás helyes irányban való kiépítésének fontossága iránt, hanem ért is az ilyes ügyek törvényes formáságainak elintézéséhez. Jelszava, hogy ott alkotni,

a hol leginkább szükséges, de ott is lehetőleg úgy, hogy az új intézmény a többi már meglévő alkotásokkal szerves összefüggésbe kerüljön. Ilyen körültekintő gondolat teremtette meg, mint halljuk, legutóbb a krasznahorkaváraljai kisdődödát, mely az ottani mintászerű elemi iskolának lesz kiegészítő része s mint ilyen, nemsokára állami kezelésbe kerül. Hírlik, hogy ezután a *pacsi* elhanyagolt népnevelésügyi fellendítése kerül sorra, mi által ott a magyarosodási törekvéseknek is szárnyuk erősítettik. Több más tervszerű kezdeményezésről is hallottunk. — Aldjuk a nemes lelkű főurat s gratulálunk az ő jóltevő szándékainak époly okos és szerencsés, mint eredményes végrehajtásához.

Kitiltó határozatok A helybeli kaszinó folyó hó 18-án és a polgári olvasókör folyó hó 21-én tartott választmányi üléséből a következő jegyzőkönyvi kivonatok közlésére kértünk fel:

Jegyzőkönyvi kivonat a rimaszombati kaszinó választmányának 1902. április hó 18-án tartott üléséből:

2. Elnök előterjeszti, hogy a „Gömöri Hírlap” legközelebb megjelent számában kaszinónk egyik kimagasló, közszereget- és köztisztelőtlen álló tagja: *Hámos László* Gömörvármegye főispánja ellen személyes jellegű, minden tárgyilagosságot és alapot nélkülöző méltatlan támadás intéztetett. Ezt kötelességszerűen a választmány tudomására hozza.

Kaszinónk választmányára a tett előterjesztés alapján egyhangulag és pártkülömbökre való tekintet nélkül a támadás felett megbotránkozásának ad kifejezést; ennek következtében a „Gömöri Hírlap”-ot helyiségeiből kitiltja, s ezen határozatát a vármegye területén lévő minden hasonló társasággal közli. Kmft.

Hj. Glauz Pál,
egyleti jegyző.

Kubinyi Aladár,
egyleti elnök.

Jegyzőkönyvi kivonat a rimaszombati polgári olvasókör választmányának 1902. április hó 21-én tartott üléséből.

2. Elnök előterjeszti, hogy a rimaszombati kaszinó folyó hó 18-án tartott választmányi ülésében a „Gömöri Hírlap”-ot *Hámos László* vármegyei főispánja ellen intézett személyes jellegű s minden tárgyilagosságot nélkülöző méltatlan támadása következtében helyiségeiből kitiltotta s ezen határozatáról az olvasókört jegyzőkönyvi kivonaton értesítette. Midőn a helybeli kaszinó ezen határozatát a megkeresés értelmében közli, hangsúlyozza egyúttal, hogy *Hámos László* főispán tagja a rimaszombati polgári olvasókörnek is, és így ezen alaptalan támadás, midőn *Hámos László* főispán nem politikai magatartásában, hanem egyéniségében, minden ok nélkül sérti, megtámadja őt, ez olvasókörnek kimagasló tagját is.

Választmányunk egyhangulag és pártkülömbökre való tekintet nélkül elítéli azt a hangot, melyet a „Gömöri Hírlap” legközelebb megjelent két számában *Hámos László*, olvasókörünk köztisztelőtlen és közszeregetlen lévő tagja, a vármegyei főispánja ellen használt, az abban felhozott állításokat a valósággal ellenkezőnek tartja, s ezért a helybeli kaszinónak a „Gömöri Hírlap”-ra vonatkozó határozatát, mint ezen méltatlan támadás retorzióját helyesnek ítélné, nevezett lapot saját helyiségeiben sem tűri meg, s mátol fogva azt visszautasítja.

Ugyanez alkalomból *Hámos László* főispánnak, mint az olvasókör közszeregetlen s közbeesülésben lévő tagjának a méltatlan támadással szemben elismerését fejezi ki s öt változhatlan tiszteletéről, becsüléséről biztosítván, ezt vele jegyzőkönyvi kivonaton közölni ezennel elhatározza. Kmft.

Csernay Dániel, jegyző. *Rábely Miklós,* elnök.

Halálozások. Draskóczy Gábor a „Fehér-Kereszt” egylet egyik buzgó és szorgalmas munkása, vármegyei díjnok f. hó 19-én 29 éves korában hosszas betegség után elhunyt. A korán elköltözött fiatal ember halála atyját Draskóczy István kórházi gondnokot és családját mély gyászba döntötte. A temetés f. hó 21-én Zádorházán nagy részvét mellett ment végbe. — A család következő gyászjelentést adta ki: — Draskóczy István és neje szül. Vathay Anna mint szülők; — Draskóczy Margit, Márton, Mária, Zoltán, Ilona, Rózsa és Lenke mint testvérek; — özv. Draskóczy Miksán szül. Sebe Izabella mint nagyanya, a többi rokon nevében is a legmélyebben lesújtva tudatják a legjobb fiu, testvér, unoka és rokon Draskóczy Gábor, fehér-kereszt országos lelenczház-egyesület gömörmegyei főintézetének tisztviselője és vármegyei díjnok f. évi április hó 19-én, reggel 3/8 órkor, életének 29 ik évében hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát. — A drága halott hült teteme f. évi április hó 21-én délután 3 órkor fog Zádorházán az ág. ev. egyház szertartása szerint a családi sírkertbe az örök nyugalomra helyeztetni. A béke angyala őrizze nyugalomát!

Özv. *Perecz Istvanné*, szül. *Takaró Erzsébet*, okleveles szülésznő f. hó 15-én hosszas szenvedés után elhunyt. Temetésén, mely 17-én volt, sok halás anya, sőt gyermek is megjelent, a kiket az ügyes „gólyanén” fogott ki a Rimából. A boldogultat szerény és meggyőző viselkedéseért s a mellett szakjában kiváló jártasságáért sok családban és gyermekszobában sajnálják, sőt könyveket is hullatnak emlékének! Hiszen úgy sem volt senkije életében!

Perecz Barna polgártársunkat is gyászba borította a halál, amivel 5 éves kis fiacskáját Istvánt f. hó 15-én elragadta a szerető szülei karok közül.

Miskolczy Pál, a szomszéd Borsodvármegye nyugalmazott aljegyzője, a „Borsod” című megyei hivatalos lapnak 18 éven át szerkesztője, az országos dalversenyeken érdemkioszorozott miskolczy dalárdának hozsuzu éveken át volt jeles karmestere folyó hó 12-én 51 éves korában Miskolcra elhunyt. Temetése hétfőn, folyó hó 14-én nagy és intelligens közönség részvétele mellett ment végbe. Nyugodjék békében!

Uj gimnáziumi épület lesz nemsokára Rozsnyón, a hol az ág. h. ev. egyház ezen régi középiskolájának falait már javában bontogatják, hogy helyébe nagy és diszes kulturpalotát emeljenek. Az építkezés költségeihez a közoktatási kormányon kívül úgy halljuk, egy áldozatkészségéről híres nemeslelkű főúr is jelentékeny összeggel hozzájárult.

Választmányi ülések. A kaszinó választmánya folyó hó 18-án Kubinyi Aladár elnöke alatt látogatott ülést tartott, melyen az elnök jelentést tett a könyvtár rendezéséről. A Sárközy hagyatékából megvett könyvtár már rendezés alatt áll s a választmány megbízást adott az elnökségnek arra nézve is, hogy a nyáron az egész könyvtár rendeztesse. Uj tagként felvételt báró *Luzsánszky István*. — A polgári olvasókör választmánya *Rábely Miklós* elnöke alatt folyó hó 21-én tartott népes összejövetelt, melyen tudomásul vették, hogy az udvaron építendő fatartóra nézve *Varga Lajos* legelőnyösebb ajánlata fogadtatott el s *Paczek Emil* könyveket ajándékozott a körnek. Mindkét választmány foglalkozott még egy tárggyal, melyre hozott s lapunkhoz beküldött határozatokat más helyen találják olvasóink.

Holdfogyatkozás. A kik folyó hó 22-én este nem felejtkeztek meg arról, hogy a kalendárium-csinálók ez időre holdfogyatkozást jeleztek — gyönyörű látványban részesülhettek. Már este 7 óra után pompásan látni lehetett a szokatlan sötét színű burokba takart csaknem teljes holdat. Körülötte a tiszta szép eget, melyen lassankint elő-elő tűnedezték a csillagok. Sokan, a kik nem tudták, hogy holdfogyatkozás van, el nem tudták képzelni, mi takarhatja el a hold tányérját, mikor közvetlen körülötte az ég tiszta és csillagos. De még az is szokatlan volt, hogy míg más alkalmakkor szemünk előtt fogy a hold fénye, most megfordítva, a teljesen elfogyott holdat láttuk először s csak az árny elvonulása által beállott növekedést szemlélhettük. A ritka szép égi tüneményt, mely 10 órakerült véget, sokan szemléltek.

Gömörmegye múlt évi termését lapunk mult számában a hivatalos értesítőnek a statisztikai hivataltól nyert adatai alapján közöltük. Lapunk egyik kedves barátja, vidékünk egyik legtekintélyesebb földbirtokosa most közli velünk észrevételeit a közölt adatokra vonatkozólag: „Azt hiszem, gazdatársaim helyesléssel találkozik — ugymond levelében. — az itt felsorolt termésmennyiségnek helyesbítése. Ha a kitüntetett termésmennyisége reklám akarna lenni, hogy megmutassuk a külföldnek: „mily boldog a magyar!” vagy ha ezzel az amerikai kivándorlást gátolhatnók meg: nem szólnék semmit. Mert hiszen ha hazánk felvidéke egy inkább gyenge; mint közepes évben ily átlag-termetű telt felmutatni, akkor egy jó évben s hozzá még a nagy alföldön, az ország nagy magtárában mit képes felmutatni egy hektár? Mely — gondolom — egy kat. holdnak felel meg. A mult év meggyekben határozottan gyenge volt, főleg általánosságban véve; pedig 8—8½ mmásza buzatermes, 7—7¼ mmásza rozs, 8—8½ mm. árpa és 8—8¼ mm. zab, a mely a kimutatásban fel van tüntetve, meggyekben bizony nem mondható gyenge termésnek. Már az őszi termés kimutatását is igen magasnak találtam, de a tavaszi termés mennyisége valóságban legjobb esetben a kimutatott összeg felének felel meg. Nem tudom ki s mily alapon tette meg számítását, de azt tudom, hogy bár tanuló koromban a leggyengében álltam a számtanból, de ennél alaposabb kimutatást tudtam volna nyelbeütni. De hát itt is bebizonyult az, hogy a szakértőknel is „tévedni emberi dolog!”

Alakuló gyűlés. A helybeli konzervgyár részv. társ. folyó hó 17-én délután tartotta alakuló közgyűlését a takarékpénztár helyiségében a részvényt jegyzettek élénk érdeklődése mellett. Az alapszabály-tervezetet a közgyűlés elfogadta, s aztán megválasztották az igazgató-ságot és felügyelő bizottságot. A pénzintézetek által kijelölt igazgatósági tagok: *Molnár József*, dr. *Löcherer Tamás*, *Kishonthy Gyula*, *Baksay József*, dr. *Szabó Károly*, *Boczko Daniel*, *Sütő István* ifj., *Soós Ferencz*, dr. *Fodor Béla* és dr. *Cziner Miksa*. A közgyűlés megválasztotta *Dapsy Józsefet* és *Rugályi Gézát* igazgatósági, dr. *Meskó Miklóst*, dr. *Rárossy Gyulát*, dr. *Zehery Istvánt*, dr. *Kármán Aladárt* és *Szabó Elemért* felügyelő-bizottsági tagokká. A részvénytársaság élén állnak: elnök: *Molnár József*, ügyvivő alelnök: ifj. *Sütő István*, ügyész: dr. *Cziner Miksa*. Az igazgatóság folyó hó 18-án délután 4 órakerült alakuló ülést tartott.

Nagy idők tanuja. Kiss Károly, a ki tévékeny részt vett szabadságharcunkban a híres „veresapások” között, f. hó 19-én 82 éves korában meghalt. Temetése 21-én volt honvédbajtársainak részvétele mellett, a kik nemzetiszin-szalagos koszorút is helyeztek koporsójára. Nyugodjék békében!

Ujraoltás. A rimaszombati állami elemi iskolában a gyermekek újraoltását *Szabó Károly* dr. városi orvos f. hó 22-én végezte.

Ifjusági előadás. A rimaszombati községi polgári leányiskola növendékei a tanári kar buzgó és lelkes támogatása mellett, érdekes előadásra készül. Május hó 3-án a polgári olvasókör helyiségében elő fogják adni „A tavasz érkezése” című csinos daljátékot zongorakísérettel. Utána pedig egy egyfelvonásos zindarabot. A növendékek az előadásra nagyban készülnek s minden jel arra mutat, hogy az előadás meg fog felelni a hozzá fűzött várakozásnak. A közönség körében igen nagy az érdeklődés.

Iskolai építkezés. A rédovai állami elemi iskolához egy új tanítói lakást épített a közoktatásügyi minisztérium, melynek kivitelére az államépítészeti hivatal most hirdet pályázatot.

Tanácskozás bábaügyben. A nagyváradi bábaiskolán f. hó 25-én a tanfolyamot befejező vizsga után a szülésznők egyöntetű képzése ügyében szaktanácskozás lesz, melyen dr. *Taufer Vilmos* udv. tanácsos, bábaügyi kormánybiztos és dr. *Hajós Béla* egészségügyi felügyelő is résztvesz, s a belügyminiszter leirat útján hívta meg e szaktanácskozásra az alsófoku bábaiskolák igazgatóit. A vármegyei közkórházzal kapcsolatban helybeli bábaiskola igazgatója dr. *Löcherer Tamás* szintén részt vesz az értekezleten, s e célból Nagyváradra utazik.

Rima szabályozás. Megirtuk lapunk mult számában, hogy az alispán elnöke alatt s *Igaz Lajos* miskolczy kulturmunkás és *Károssy mérnök* közbenjöttével az érdekeltek jelenlétében értekezletet tartottak mult héten a Rima folyó szabályozása ügyében. Miután ez alkalommal érdemleges határozat nem hozott, arról olvasóinknak nem is referálhatunk. Az ügyet egyébként — mely városunk egyik legfontosabb közügye — élénk érdeklődéssel fogjuk kísélni.

Nagy sportünnep Besztercebányán. Mint annak idején jeleztük, Besztercebányán június hóban

nagy sportünnepséget fog az ottani sportclub az országos tornaszövetséggel rendezni. E napokban tartotta meg a bizottság az alakuló gyűlést, melyen az ünnepség elnökévé dr. *Berzevics Albert* v. b. t. t. országgyűlési képviselőt, az orsz. tornaszövetség elnökét választották meg. Diszelnökökké Zólyomvármegye fő és alispánját, Besztercebánya város polgármesterét és számos kitünőséget választott meg a több mint 500 tagu gyűlés. E gyűlésen megállapították az ünnep idejét és programját is. Gömörvármegyeinek sport-baratai körében bizonyára érdeklődés tárgyat fogja képezni a nagyszabású vidéki torna-ünnep, annál is inkább, mert szomszédunkban fogják megtartani.

Tüz. Uzapanyiton folyó hó 13-án este 10 órakerült ütött ki. Elhamvadt *Lehotai József* csüre, *Lehotai István*, *Lehotai Mária* istállóit és a *Fodor István* Benő istállója. Biztosítva voltak.

Az idei főszorozás eredménye. 1. A garamvölgyi járás 264 hadkötelese közül megjelent 218, kik közül 41 rendes és 14 póttartalékos lett vagyis 25.4 %, távol volt 46 egyén. — 2. Nagyrőcei járás 373 hadkötelese közül megjelent 306, kik közül 101 rendes és 37 póttartalékos lett vagyis 41.8 %, távol volt 67 egyén. — 3. Rimaszécsi járás 658 hadkötelese közül megjelent 584, kik közül 182 rendes és 52 póttartalékos lett vagyis 40.0 %, távol volt 74 egyén. — 4. Rimaszombati járás 600 hadkötelese közül megjelent 521, kik közül 114 rendes és 27 póttartalékos lett vagyis 27.6 %, távol volt 79 egyén. — 5. Rozsnyói járás 654 hadkötelese közül megjelent 510, kik közül 182 rendes és 43 póttartalékos lett vagyis 44.1 %, távol volt 144 egyén. — 6. Tornalljai járás 621 hadkötelese közül megjelent 517, kik közül 199 rendes és 71 póttartalékos lett vagyis 52.2 %, távol volt 104 egyén. — 7. Dobsina város 144 hadkötelese közül megjelent 102, kik közül 26 rendes és 9 póttartalékos lett vagyis 34.3 %, távol volt 42 egyén. — 8. Jolsva város 49 hadkötelese közül megjelent 37, kik közül 12 rendes és 3 póttartalékos lett vagyis 40.5 %, távol volt 12 egyén. — 9. Nagyrőce város 40 hadkötelese közül megjelent 25, kik közül 10 rendes és 1 póttartalékos lett vagyis 44.0 %, távol volt 15 egyén. — 10. Rimaszombat város 104 hadkötelese közül megjelent 81, kik közül 18 rendes és 5 póttartalékos lett vagyis 28.4 %, távol volt 23 egyén. — 11. Rozsnyó város 94 hadkötelese közül megjelent 55, kik közül 13 rendes és 8 póttartalékos lett vagyis 38.1 %, távol volt 39 egyén. — Összesen 3601 hadköteles közül megjelent 2956, kik közül 898 rendes és 270 póttartalékos lett vagyis 39.6 %, távol volt 645 egyén.

Vivótanfolyam. *Fodor Károly* budapesti kitünő vivótanár társa *Quass Rudolf* okl. vivómaster, ki a kard és vitór vivás terén az eisők között áll, május 1-én két hónapi kurzustartás céljából városunkba érkezik, s mindjárt megkezdí a tanfolyamot. A kurzus díja 40 korona. Felhívjuk az érdeklődők figyelmét a kiváló vivómasterre.

Bérbeadó birtok.

Részben a jánosi, részben a rimaszombati határban — az ugynevezett „Siralmasi-pusztá” — egy tagban levő és pedig 55 magyar hold szántó és 25 magyar hold erdő-legelőből álló birtok a gazdasági épületekkel együtt folyó évi **október hó 1-től** bérbeadandó. A berelni szándékozók **özv. Szabó Györgyné** tulajdonossal értekezhetnek.

Étkezésre

előfizetésre eltogatdnak Rimaszombatan, Szentpétery-utca 22-ik szám alatt **Vidovits Istvánnénál**. A három tál ételből álló izletes és pontosan kiszolgált déli ebéd ára egy hónapra 24 korona, — vacsorával együtt 40 korona.

Hirdetmény.

2453. sz. — A m. kir. igazságügyminiszter 1901. évi január hó 22-én 67534. I. M. 1900. I. szám alatt elrendelte, hogy a rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóságához tartozó **Meleghegy község** telekjegyzőkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nézve a melyekre az 1886. XXIX., az 1889. XXXVIII. és az 1891. XVI. t.-cikk a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekjegyzőkönyvi bejegyzések helyesbítése foganatosíttassék.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben **1902. évi május hó 12-én** fog megkezdődni.

Ennélfogva felhivatnak:

1. mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kizűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg — és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel;

2. mindazok, a kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t.-cz. 15—18. és az 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől eslesek; és

azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve — ugy szinten az ily bejegyzésekkel — terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől eslesek.

Kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Rimaszombatan, 1902. április hó 19-én.

Velez Ferencz, kir. tszéki albiró,

Tanuló.

Egy jó házból való 13—14 éves fiú, ki legalább egy-két gimnáziumi osztályt végzett, tanulóul felvétetik **Rábely Miklós** könyvnyomdájában.

Eladó butorok.

Rimaszombatban, a **Losonczi-utca 40-ik** szám alatt különféle — majdnem teljesen új — **szoba-butorok** és egyéb **házi-eszközök, konyha-** s más fajta **edények** szabad kézből, jutányos áron eladatnak. — Venni szándékozók forduljanak **özv. Urbán Ferenczné** tulajdonoshoz.
2-2

Hirdetmény.

696. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajtónak **özv. Kubik Ferenczné** szül. **Prohoczy Anna** végrehajtást szenvedő elleni 3200 korona s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. te. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Rimaszombat városában fekvő s a rimaszombati 284. sz. tjkönyvben A. 1—2 sor., 1074., 1072. és 1073. hrzi szám alatt foglalt **özv. Kubik Ferenczné** szül. **Prohoczy Anna** beltelekeire, azokon épült 28/a. és 28/b. számú házakra, melléképületekre, fatartóra 7328 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltek, s annak megtartására határnapul **1902. évi június hó 23-ik napjának d. e. 10 óráját** Rimaszombatba, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatósághoz tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 732 kor. 80 fill. készpénzben, vagy az 1881. évi 60. törvényzikk 42. §-ában jelzett és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8-dik §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1902. évi február hó 11-én.

2-3 **Velez, kir. törvszéki albiró.**

Nagy választék!

Előleges üzletmegnyitási jelentés!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgyközönséget értesíteni, hogy folyó évi **május hó 1-től Rimaszombatban**, az Erzsébet-ter sarkán, a **Kern-féle** hazban

Női (divatáru) kalap-üzletet

nyitok. — Tekintettel arra, hogy elsőrangú üzletekben szerzett sok évi gyakorlatom által elsajátított jó ízlés és szakértelem, reménytelenem engedni, hogy a legmagasabb igényeket is kielégíthetem, úgy **olcsó** áram, mint **elegáns** áruimmal.

Lakásom május hó 1-ig Sziggyártó-utca 24-ik szám (Einhorn Károly urnál), hol megrendeléseket elfogadok és **kész áruval is nagy választékban szolgálhatok.**

A n. é. közönség pártfogását kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

2-2 **GLATTER ETELKA.**

Olcso árak!

Hirdetmény.

698. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajtónak **özv. Almácssy Jánosné** és **társai** végrehajtást szenvedő elleni 440 korona s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. te. 144. és következő §§-ai értelmében a rimaszombati kir. törvényszék területén levő Rimaszombat városában fekvő s a rimaszombati 225. sz. tjkönyvben 448., 449. hrszám alatt foglalt **özv. Almácssy Jánosné** szül. **Csordás Mária, Almácssy Emma** férj. **Turóczy Istvánné, Almácssy Ilona, Almácssy Teréz** és **Almácssy László** beltelekére, azon épült 23/a. 23/b. sz. alatti házakra s melléképületekre 2720 koronában, és ugyanazon telekjegyzőkönyvben A. 3. sor., 1824. hrzi szám alatt foglalt fentírtak szántóföldjére 206 korona megállapított kikiáltási árban elrendeltek s annak megtartására határnapul **1902. évi június hó 16-ik napjának d. e. 10 órákor** Rimaszombatba, a kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatósághoz tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, készpénzben, vagy az 1881. 60. te. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, vagy az 1881. évi 60. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság 1902. évi február hó 11-ik napján.

2-3 **Velez, kir. tszéki albiró.**

Birtokosok,

melyek területében érczek, festékkövek, egyéb ásványok vannak, kéretnek mindenikből öt kilós mintákat postával franko küldeni, árakkal, adatokkal: **Kun L. Budapest, Báthory-utca.**

Hirdetmény.

1346. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a **rimaszombati takarékpénztár** végrehajtónak **Balogh Péter** végrehajtást szenvedő elleni 120 korona tőke s jár. iránti árverési ügyében a végrehajtási árverést az 1881. évi 60. t.-cz. 144. és következő §§-ai értelmében, a rimaszombati kir. törvényszék területén levő, **Simonyi községe** fekvő, s a **Simonyi sz. tjkönyvben A. I. 4—5. 7—16. sorszám** alatt foglalt külbirtokból a **Balogh Pétert** egy hatod (1/6) részben megillető jutalékára 368 korona, a **Simonyi 199. sz. tjkönyvben A. I. 1 sor 36. hrszám** alatt foglalt beltelekekből és azon épült 7/c. szám alatti házból a **B. 1. alatti Balogh Pétert** egyharmad (1/3) részben megillető jutalékra 320 korona, a **Simonyi 108. sz. tjkönyvben az A. 2. 3. sor, 80/b., 80/d. hrszám** alatt foglalt beltelekekből és azon épült 52. sz. a. házból és kertből, a **B. 2. alatti Balogh Pétert** egyharmad részben megillető jutalékra 28 korona, a **Simonyi 139. sz. tjkönyvben A. 1. sor, 184/b. hrszám** alatt foglalt **Babota** nevű szántóföldből a **B. 1. alatti Balogh Pétert** 1/3 részben megillető jutalékra 74 korona és a **Simonyi 193. sz. tjkönyvben A. I. 2., 3. sorszám, 156. és 185. hrszám** alatt foglalt „**Luczernás**“ nevű rét és „**Babota**“ nevű szántóföldből a **B. 1. alatti Balogh Pétert** egyharmad (1/3) részben megillető jutalékra 230 koronában megállapított kikiáltási árban elrendeltek s annak megtartására határnapul **1902. évi június 19. napjának délelőtti 10 óráját** **Simonyi községe** a községi bíró házához tűzte ki, mely alkalommal a fent körülírt ingatlanok a becsáron alól is elfognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár 10 %-át, azaz 36 kor. 80 fill., 32 kor., 2 kor. 80 fill., 7 kor. 40 fill. és 23 kor. készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában, kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított elismervényt az árverés megkezdése előtt átszolgáltatni.

Rimaszombati kir. törvényszék mint tkvi hatóság 1902. évi március hó 12. napján.

Velez, kir. tszéki albiró.

Árverés.

A **rimaszombati takarékpénztárban** az 1901-ik évben ki nem váltott és meg nem hozszabított arany, ezüstnemű s értékpapirokból álló kézi zálogtárgyak **folyó évi május hó 6-án délután 2 órakor**, a kiküldött hatósági biztos jelenlétében fognak az intézet helyiségében nyilvános árverés útján eladatni.

Rimaszombat, 1902. április hó 22-én.

Rimaszombati takarékpénztár.

Hirdetmény.

134 sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati kir. járásbíró 1901. évi Sp. II. 321/4. számú végzése következtében **Institóriusz Endre** ügyvéd által képviselt **Nyústyai takarékpénztár** javára **ifj. Sproch Mihály** ellen 200 korona s járuléka erejéig 1902. évi január hó 28-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 690 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, szarvas marhák, gazdasági felszerelések stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíró 1901. évi V. 1024/2. számú végzése folytán 200 korona tőkekövetelés, ennek 1900. évi november hó 7-ik napjától járó 8% kamatai, 1/3% váltó díj és eddig összesen 80 kor. 76 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig **Nyústyán alperes** lakásán leendő eszközölésére **1902. évi április hó 30-ik napjának d. u. 3 órája** határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Rimaszombat, 1902. évi április hó 18-án.

Gasko, kir. bir. végrehajtó.

Hirdetés.

A murányi Coburg hercegi hitbizományi uradalomban **Murány** és **Sumjác** községekben az üzemen levő

vizi-malmok

eladóvá tétetvén, venni szándékozók felkértenek ajánlataikat Nagyrőczen, az uradalmi ügyészi hivatalnál benyújtani, a hol a vétel tekintetéből minden szükséges adat és felvilágosítás is rendelkezésükre áll. 3-3

Nagyrőcze, 1902. április 7.

Mihalik Dezső, urad. ügyész.

Hirdetmény.

198/172. sz. — Alulírt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a tornallyai kir. járásbíró 1902. sp. 16/3, a rimaszombati kir. törvényszék 1902. évi 310. sp. számú végzése következtében **dr. Király Kálmán és Kovács Miklós** ügyvéd által képviselt **Bottlik András és Kerekes István** tornallyai lakosok javára **Machay Gyula** mérnök tornallyai lakos alperes ellen 200 kor. és 180 korona s járuléka erejéig 1902. évi február hó 17-én és 26-án foganatosított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 845 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szobabeli butorok, ágyneműek, szoba szőnyeg s egyéb tárgyakból álló ingóságok nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a tornallyai kir. járásbíró 1902. évi V. 103/2. és V. 57/2. számú végzése folytán 200 kor. és 180 korona tőkekövetelés, ezeknek bíróság megállapított 6% kamatai és eddig összesen 115 korona 34 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig **Tornallyán alperes** lakásán a „**Fehér ló**“ szállodában és **Bottlik András** házában leendő eszközölésére, **1902. évi május hó 2-ik napjának délelőtti 9 órája** határidőül kitűzték és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok, az 1881. évi LX. t.-czikk 107. és 108. §-ai értelmében, készpénz fizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, a becsáron alul is elfognak adatni.

Kelt Tornallyán, 1902. évi április hó 18-án.

Záborszky Sándor, kir. bir. végrehajtó.

Ezüst állami jutalommal kitüntetve.

Felsőmagyarországi

hangszeripar.

CZUKOR GYULA, Losonczon.

Készít:

czimbalmot	100 kor. tól 500 kor.-ig,
hegedűt	10 " 200 "
kisbőgőt	30 " 200 "
nagybőgőt	60 " 300 "
klarinetot	20 " 100 "
tárogatót	120 " 200 "
fuvolát	2 " 100 "
magyar és német	
cziterát	10 " 80 "
harmonikát	4 " 60 "
zongorát	700 " 2000 "
harmóniumot	140 " 1400 "
tempom-organát	2000 " 10000 "

Elfogad javításra: czimbalmot, vonós hangszereket; zongorát javításra, hangolásra bőrzésre, fényezésre és **rövidebbre való átalakításra.**

Hangszerek részletfizetésre is adtának.

Használt hangszerek teljes értékük szerint fogadtatnak el és új hangszerekkel becséréltetnek.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

2-3

Hirdetmény.

1803. sz. — A rimaszombati kir. törvényszék, mint **bányabíró** közhírré teszi, hogy a magy. kir. kincstár képviseletében a besztérczébányai kir. kincstári ügyészségnek kérvényére a magy. kir. kereskedelemügyi ministerium 51677/V. 1900. számú engedélye alapján a roznyói kir. bányabizottság 812/901. számú hirdetménye és a szepes iglói kir. bányakapitányságnak 2314/1901. számú határozata folytán **Gömör-Kishont t. e. vármegye** nagyrőcei járásának főszolgabírája által 2204/1901. és a rimaszombati járás főszolgabírája által 1789/1901. szám alatt hozott határozatokkal elrendelt és keresztül vezetett kisajátítási eljárás folyamán a **Szirk község határában fekvő Vashegyen** levő kincstári vashányak területéről kiagazólóg **Szirk, Ratkó-Bisztró, Filler** és **Tiszolc** községek határain át a tiszolczi nagy olvasztókig és ismét a tiszolczi határban fekvő **Grilli-hegyig** szolgáló vassodrony-kötélpálya céljaira kisajátított földterületekről készített mérnöki munkálatoknak: tervzások és egyéb kimutatásoknak az általános bányatörvény 117. és 118. §-ában foglalt intézkedések figyelembe vételével eszközölendő bírói meghitelesítésére és az ezzel kapcsolatos kérdések elintézésére végett a helyszíni tárgyalás megtartására a **Tiszolc** községben fekvő területek tekintetében határnapul **1902. évi május hó 26-ának** és szükség esetén következő napjának délelőtti 9 óráját **Tiszolc** város közházához a **Szirk község határában fekvő területek** tekintetében határnapul **1902. évi május hó 31-ének** délelőtti 9 óráját **Szirk község** házához és végre **Ratkó-Bisztró és Filler** községek határában fekvő területek tekintetében **1902. évi június hó 2-ának** délelőtti 9 óráját **Ratkó-Bisztró** körjegyzői irodájában kitűzte; mely határnapokhoz a kir. törvényszék az összes érdekelt feleket azzal az értesítéssel idézi, hogy jogában áll a meghitelesítendő munkálatokat a rimaszombati kir. törvényszéknél és annak telekkönyvi osztályánál, továbbá a nagyrőcei kir. járásbírósnál mint telekkönyvi hatóságnál a kitűzött határnapig a hivatalos órák alatt megtekinteni; észrevételeiket, panaszait vagy feljajlásait a hitelesítési eljárásnál, a kiküldött bizottságnál előterjeszteni, megjegyeztetvén, hogy az érdekelt felek elmaradása a hitelesítési eljárást akadályozni nem fogja.

Rimaszombat, 1902. április 8-án.

Fodor, kir. törvszéki jegyző.